

Üstün Yetenekli Öğrenciler için Bilim ve Sanat Merkezlerine (B?LSEM) Yönelik Tutum Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Üstün Yetenekli Öğrenciler için Bilim ve Sanat Merkezlerine (B?LSEM) Yönelik Tutum Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32305>

Özet

Üstün Yetenekli Öğrenciler için Bilim ve Sanat Merkezlerine (B?LSEM) Yönelik Tutum Ölçeği, 2013 yılında Ali S?cak ve Ekrem Akka? tarafından geliştirilmiştir. Bu ölçeğin temel amacı, üstün yetenekli öğrencilerin bu özel eğitim kurumlarına karşı sahip oldukları tutumları bilimsel olarak ölçmektir. Ölçek, 17 maddeden ve üç alt faktörden oluşmaktadır. Yapılan psikometrik çalışmalar, ölçeğin yüksek düzeyde iç tutarlılığına sahip olduğunu göstermiştir (Genel Cronbach Alfa: 0,883) ve yapı geçerliliği için döndürülmüş temel bileşenler analizinin kullanılmasıyla yapısal uygunluğu kanıtlanmıştır. Ölçek, B?LSEM'e yönelik sevgi, B?LSEM'in faydaları ve B?LSEM'e yönelik olumsuzluk gibi tutum boyutlarını ölçmektedir.

Anahtar Kelimeler

B?LSEM, Tutum Ölçeği, Üstün Yetenekli Öğrenciler, Psikometrik Geliştirme, Eğitim Psikolojisi, Likert Ölçeği.

Yazarlar

Ali S?cak, Ekrem Akka?

Amaç

Ölçeğin geliştirilme amacı, Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren Bilim ve Sanat Merkezleri'ne (B?LSEM) devam eden veya bu merkezler hakkında bilgi sahibi olan üstün yetenekli öğrencilerin bu kurumlara karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimleri (tutumları) sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu ölçek, B?LSEM hizmetlerinin etkinliğinin ve öğrencilerin bu hizmetlere olan bağlılıklarının anlaşılmasına kritik katkıları sağlamaktadır.

Ölçek, eğitimcilerin ve politika yapıcıların, öğrencilerin B?LSEM deneyimlerine ilişkin algılarını anlamalarına yardımcı olmayı hedefler. Elde edilen veriler, merkezlerin programlarını optimize etmek ve öğrencilerin memnuniyetini artırmak için kullanılabilir.

Yapı

Ölçek, öğrencilerin B?LSEM'e yönelik tutumlarını ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. Tutum, geleneksel olarak üç ana bileşen (bilişsel, duygusal ve davranışsal) üzerinden ele alınmaktadır. Bu ölçekte tutum, üç belirgin faktör aracılığıyla incelenmiştir: B?LSEM'e duyulan pozitif duygusal bağlılık (Sevgi), B?LSEM'in sağladığı faydalara ilişkin algı (Faydalar) ve B?LSEM'e yönelik eleştirel veya olumsuz görüşler (Olumsuzluk).

Bu üç faktör, öğrencilerin B?LSEM'i bir öğrenme ortamı olarak nasıl algıladıkları ve bu kuruma ne kadar değer verdiklerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Özellikle Olumsuzluk faktörü, kurumun geliştirilebilecek yönlerine dair önemli ipuçları sunmaktadır.

Geçerlik

Ölçeğin geçerlik çalışmaları, psikometrik açıdan sağlam bir yapıya dönüşmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin ölçtüğü kavramsal yapıların teorik beklentilerle uyumlu olduğunu göstermek için yapı geçerliliği incelenmiştir.

Yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla, veri setine döndürülmüş temel bileşenler analizi (Rotated Principal Components Analysis) uygulanmıştır. Bu analiz, 17 maddenin üç alt faktör altında toplanarak teorik modele uygun bir faktör yapısı sergilediğini göstermiştir. Bu yöntem, maddelerin hangi yapısal bileşenleri temsil ettiğini netleştirerek ölçeğin geçerli bir ölçüm aracı olduğunu kanıtlamıştır.

Güvenilirlik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları aracılığıyla incelenmiştir. Yüksek iç tutarlılık değerleri, maddelerin aynı yapıya tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir.

Elde edilen **iç tutarlılık katsayıları** (Cronbach Alfa) şu şekildedir:

Ölçeğin tümüne ait Cronbach alfa katsayısı: 0,883

Birinci alt faktör (B?LSEM'e Yönelik Sevgi) Cronbach alfa katsayısı: 0,812

İkinci alt faktör (B?LSEM'in Faydaları) Cronbach alfa katsayısı: 0,797

Üçüncü alt faktör (B?LSEM'e Yönelik Olumsuzluk) Cronbach alfa katsayısı: 0,797

Bu değerler, hem genel ölçek hem de alt faktörler bazında yüksek düzeyde güvenilirliğe işaret etmekte olup, ölçeğin tutarlı bir ölçüm aracı olarak kullanılabilirliğini göstermektedir.

Faktör Analizi

Yapılan döndürülmüş temel bileşenler analizi sonucunda ölçek, toplam 17 madde ve üç ayrı faktörden oluşacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu üç faktör, B?LSEM'e yönelik tutumun farklı boyutlarını temsil etmektedir:

B?LSEM'e Yönelik Sevgi (8 madde): Bu faktör, öğrencilerin B?LSEM'e karşı duydukları duygusal yakınlık, merak ve kişisel ilgiyi yansıtmaktadır.

B?LSEM'in Faydaları (6 madde): Bu faktör, öğrencilerin B?LSEM'in sunduğu eğitimel etkinliklerin ve ortamın kendilerine sağladığı somut yararları (gelişim, keyif alma) ilişkin

alg?lar?n? ölçmektedir.

B?LSEM'e Yönelik Olumsuzluk (3 madde): Bu faktör, öğrencilerin B?LSEM'e karşı sahip olabileceği eleştirel, olumsuz veya kapatılmasın? arzulayan tutumlar? kapsamaktadır.

Ölçek

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: 5'li Likert tipi derecelendirme ölçeği. (Kesin derecelendirme seçenekleri kaynakta belirtilmemiş olsa da, Likert tipi ölçeklerde genellikle "Kesinlikle Katılıyorum"dan "Kesinlikle Katılmıyorum"a uzanan seçenekler kullanılır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üstün Yetenekli Öğrenciler

Yaş Grubu: İlkokul ve ortaokul düzeyindeki B?LSEM öğrencileri veya adaylar? (Çalışmanın yapıldığı 2013 yılındaki B?LSEM hedef kitlesine uygun olarak).

Popülasyon Detayları: Ölçek, Bilim ve Sanat Merkezlerine devam eden veya bu merkezlerle etkileşimde bulunan, özel yetenek tanınmış öğrencileri hedef almaktadır.

Test Metodolojisi: Ölçek, katılımcıların her bir maddeye ne ölçüde katıldıkları veya katılmadıkları beyan ettikleri 5'li Likert formatında uygulanmaktadır. Puanlama, olumlu ve olumsuz maddelerin ters kodlanması dikkate alınarak yapılmakta ve toplam tutum puanı elde edilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Likert Ölçeği, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Bilim ve Sanat Merkezleri, Öğrenci Tutumu, Faktör Yapısı.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ali Sıcak

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Kaynakta yalnızca sorumlu yazarın e-posta adresi belirtilmiştir.

Yayın Adresi: alisicak@yahoo.com

İzinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2013 (Ölçeğin yayımlandığı y?).

İzinler ve Ücret: Ölçeğin ticari kullanımı, izinler ve ücretlendirme bilgileri için sorumlu yazar Ali S?cak ile iletişime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ve ara?tırma amaçlı kullanım genellikle referans belirtilerek mümkündür.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: ustun-yetenekli-ogrenciler-icin-bilim-ve-sanat-merkezlerine-bilsem-yonelik-tutum-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

S?cak, A. ve Akka?, E. (2013). Üstün Yetenekli Öğrenciler için Bilim ve Sanat Merkezlerine (B?LSEM) Yönelik Tutum Ölçeğinin geliştirilmesi. *Üstün Yetenekli E?itimi Ara?tırmalar? Dergisi*, 1(2), 136-145.

Üstün Yetenekli Öğrenciler için Bilim ve Sanat Merkezlerine (B?LSEM) Yönelik Tutum Ölçeği Maddeleri

ÖNEML?: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuş olup, hiçbir şekilde değiştirilmemiştir.

Ölçek 17 madde ve üç faktörden oluşmaktadır.

B?LSEM'e Yönelik Sevgi (8m): B?LSEM merak ettiğim konular öğrenme için ilk başvurduğum yerim.

B?LSEM'in Faydaları (6m): B?LSEM'de etkinliklere katılmaktan hoşlanırım.

B?LSEM'e Yönelik Olumsuzluk (3m): B?LSEM'in kapatılmasını isterim.